

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugo), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Bănățana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare” (Merceurea), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Câmpiana”, „Ciarocana”, „Chiorana”, „Codreana”, „Comuna”, „Corădiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geogăna”, „Grănițerul”, „Hategana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Iulia”, „Jiana”, „Lipovana”, „Luceafărul”, „Lugoșana”, „Mercur”, „Mielul”, „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Ilova-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercăiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnăveana”, „Tibleşana”, „Tîmșana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-săsesc), „Ulpiana”, „Vatra”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana”, „Zlăgnea”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Un institut de asigurare românesc.

II.

În numărul penultim al „Revistei” ne-am ocupat în general cu idea înființării unui institut de asigurare românesc; într-azi în unele amănunte.

Banca proiectată să se înființeze ca societate pe acții și la nici un caz ca bancă de asigurare mutuală (reciprocă), cum e de ex. „Transilvania” din Sibiu, căci la băncile din urmă acționarii, sau mai corect zis proprietarii părților fundamentale, sunt numai niște simpli creditori ai băncii, al căror singur drept este să pretindă după capitalurile plasate în întreprindere (părțile fundamentale) o dividendă anumită; adevărații stăpâni ai institutului sunt aici asigurații înșiși, cari ei au dreptul de participare și votare în adunarea generală. Stând lucrul astfel, numai cu greu s'ar afla la noi persoane dispuse a-și angaja capitalurile într-o afacere, asupra căreia — dacă cumva nu sunt și asigurați în aceeași vreme — alții (cei asigurați la societate) au dreptul de a dispune. E și nenaturală această împărțire. Așa bunăoară un asigurat, care plătește o premie (taxă de asigurare) de câteva coroane pe an și a cărui interes pentru bancă e deci de tot minimal, are dreptul de vot în adunările generale, pe când capitalistul, care a semnat părți fundamentale pentru câteva zeci de mii de coroane și care poate și-a investit partea cea mai însemnată din avere în banca de asigurare mutuală, e redus la un rol absolut pasiv și nu poate lua parte la conducerea și administrarea institutului. *Băncile mutuale au însă și un alt inconvenient: asigurații,*

pentru cazul că din premiile încasate și din rezervele de premii existente nu s'ar putea plăti vre-odată toate pagubele societății, pe baza principiului mutualității sunt obligați a contribui încă cu o sumă de premii, care se calculează proporțional cu asigurațiile lor ca astfel daunele să se poată acoperi pe deplin. E drept acum că în praxă numai rar de tot se întâmplă asemenea cazuri, căci taxele de premii și rezervele de obicei ajung pentru acoperirea pagubelor; totuși, posibilitatea ca asigurații să plătească o nouă premie pentru același period de timp atâră totdeauna ca o sabie a lui Damocle deasupra capetelor lor. Din acest motiv lumea se și cam ferește de băncile mutuale. Iată deci de ce stăruim asupra societății pe acții, care e mai potrivită din toate punctele de vedere.

Din motivele amintite în articolul precedent, știm, că o bancă de asigurare reușește numai cu capital mare. Noi am propus K 1.200,000—1.500,000. Ar fi deci cea mai mare întreprindere, care s'a înființat la noi de-odată, căci cele câteva institute financiare de frunte ale noastre, a căror capital se apropie sau întrece suma de K 1.200,000 și-au luat începutul în condițiuni cu mult mai modeste și au trebuit mai multe emisiuni până să ajungă la capitalurile frumoase de cari dispun astăzi. Se naște deci întrebarea, de unde atâta capital, vom fi noi în stare să adunăm atâta ban și cum?

Înainte de toate trebuie să accentuăm încă odată că noi toată banca de asigurare ne-o închipuim ca o mare întreprindere națională, care numai așa va succeda și se va rentă dacă va fi sprijinită de toată România din țară și va avea în special sprijinul oficial al băncilor și al bisericilor noastre.

Presupunând acuma că din institutele de bani ale noastre numai vre-o 80 ar lua parte la subscrierea de acții, celelalte fie că s'ar codi, fie că n'ar fi în stare s'o facă, avem următorul calcul:

5 bănci să subscrie câte	K 30,000	K 150,000
5 " " " " "	15,000	75,000
5 " " " " "	10,000	50,000
10 " " " " "	5,000	50,000
10 " " " " "	3,000	30,000
iar restul de 45 bănci la olaltă	"	100,000
		<u>K 455,000</u>

biserica gr.-or. și biserica gr.-cat.
câte cel puțin . . . K 250,000 = K 500,000
particularii restul de " 245,000
la olaltă K 1.200,000

Acest calcul e, bine înțeles, de tot aproximativ. Credem însă că pe lângă stăruință și multă bunăvoință vom putea ajunge la cifrele de mai sus.

Băncile și-ar putea augmenta în modul acesta și stocul de efecte, care la cele mai multe din ele e insuficient.

Nu pot lăsa neamintit aici un mijloc practic propus de unul din fruntașii „Albinei“ prin care institutele noastre, cari nu dispun de numărul necesar și-ar putea acuirea capitalul pentru cumpărarea acțiilor. E vorba de cesiunea împrumuturilor ipotecare în schimbul scrisurilor fonciare cu $4\frac{1}{2}\%$ ale „Albinei“ din Sibiu. Astfel institutele financiare, cari nu dispun momentan de parale și le pot procura ușor și ieftin în felul acesta.

Poate că se va întreba acuma cineva că ce interes mare vor avea bisericile noastre, ca să ia parte cu sume atât de considerabile la fondare, când ele, știut este, își au în parte asigurările proprii. De ce să renunțe la ele și la venitul lor? Răspunsul este că vor renunța numai în schimbul unei proviziuni corăspunzătoare, care să înlocuiască veniturile de astăzi, și pe care le-o va acorda banca înființândă pentru materialul ce-l posed de prezent și acela ce-l vor da în viitor și suntem siguri că în chipul acesta bisericile nu vor trage scurta. Dacă în privința asigurărilor bisericesti deja existente nu se va putea ajunge la o înțelegere, acestea s'ar putea eventual reasigura la societatea proiectată.

Fără de ajutorul oficial al bisericilor însă numai cu greu se va putea ajunge la ceva sigur; căci nu sunt reprezentanții lor și astăzi adevărații stâlpi ai băncilor noastre prin faptul că cele mai multe înființări inițiativei și în parte capitalurilor lor avem să le datorim și că majoritatea covârșitoare a bărbaților de încredere a institutelor de credit tot ei sunt,

preoții? Poporul de rând, lipsit de carte și neîncrezător dela fire, trebuie lămurit în ce privește importanța și binefacerile asigurărilor și cine alții decât preoții, îndrumătorii naturali ai țăranilor, ar fi chemați să tacă propaganda cuvenită pentru acest soi de afaceri mai mult de natură umanitară decât speculativă. De altcum foarte mulți preoți sunt și astăzi agenții societăților străine de asigurare; de ce să nu între tot pe lângă beneficiile de până acuma, în serviciul cauzei românești?

Dar și băncile de credit cu clientela lor cea mare și legăturile extinse să primească câte o reprezentanță de asigurare, sprijinind astfel banca din chestiune materialicește și moralicește.

Amintim în sfârșit, că acuiziția afacerilor de asigurare e neasămănat mai grea, mai complicată și mai costisitoare decât aceea a operațiunilor de credit, a împrumuturilor, căci pe când la institutele de bani clienții, debitorii, caută pe creditorii (băncile), acuiziția afacerilor de asigurare — și îndeosebi la un popor cu puțină cultură economică ca al nostru — e de obicei inversă: aici reprezentanții băncii, agenții, aleargă după public ca să-i explice rostul asigurării și să-l îndemne la contractarea de afaceri.

Să meargă deci biserica mână în mână cu băncile, căci operațiunile de asigurare se acuirea cu multă trudă și cheltuială și trebuie multe, foarte multe cazuri până să scoți un venit de dai Doamne. Se impune deci o cooperare frățească și cinstită între acești doi factori însemnați.

Să mergem împreună!

(Brad).

Emanuil Comșa.

Spicuri

din noile legi asupra chestinii țărănești în România.

II. Noua lege pentru învoelile agricole.

(Continuare).

Cap. I. Invoelile agricole.

— Sunt supuse legii acesteia următoarele învoeli agricole, făcute între proprietarii sau arăndașii de moșii și țăranii muncitori de pământ:

a) Invoelile, fie în bani, fie în dijmă, prin cari se dă țăranului o întindere de pământ mai mică de 20 hectare de fiecare cap de familie, pentru arături, fânețe sau pășune.

Se exceptează învoelile pentru cultura de zarzavaturi, tutun și pepeni;

b) Invoelile pentru pășunare de vite până la concurența de 6 vite mari și 10 mici de fiecare cap de familie, socotindu-se cinci vite mici (oi, capre) drept una mare;

c) Invoelile prin cari țaranul se obligă a lucra cu ziua sau cu măsura la următoarele munci agricole: aratul, semănatul, grăpatul, tăvălugitul, prășitul, săpatul, seceratul, cositul, plivitul, culesul, adunatul, treeratul, căratul la fânărie, la arie și la magazie, transportul de cereale la schele și gări și lucratul viilor, sau orice alte lucrări s'ar cere pentru lucrarea pământului.

Cap. II. Arândarea de pământuri.

— Arândarea de pământuri pentru arătură și fânațe se poate face sau numai în bani sau numai în dijmă din recoltă (deavalma). Pentru acelaș loc nu sunt îngăduite invoeli și în dijmă și în bani.

Pe aceeaș moșie, acelaș locuitor poate să se invoiască deodată și în bani și în dijmă deavalma, cu condiție însă de a se determina deosebit prin contract partea de loc dată în bani și partea de loc dată în dijmă.

— Este oprită invoiala cu muneă la tarla, adecă obligațiunea țaranului de a cultiva, pentru o anumită întindere de pământ în folosul său, altă întindere de pământ în folosul proprietarului sau arândașului.

Singura dijmă îngăduită este dijma deavalma. Prin dijmă deavalma se înțelege proporția în care se împarte recolta, când proprietarul sau arândașul dă pământul, iar țaranul munca, fără alte obligații.

Plata prin munci a banilor datoriti pentru arândare de pământuri nu se poate face decât în baza unui contract deosebit.

— Dijmuitul — afară de cazuri de forță majoră — trebuie să înceapă cel mai târziu 15 zile după terminarea fiecărui fel de recoltă și să continue fără întrerupere.

În caz de întârziere, fie din partea proprietarului sau arândașului moșiei, fie din partea țaranului, dijmuirea se va face din oficiu de către Administratorul plășii, asistat de doi Consilieri comunali, cel mult după 3 zile dela reclamațiune.

Îndată după această dijmuire, părțile sunt libere a-și ridica ceea ce i-se cuvine fiecăreia din recoltă.

Administratorul plășii, care nu va fi executat dijmuirea în termenii prevăzuți și nu va putea proba cazul de forță majoră, va fi, după gravitatea cazului, supus la pedepsele disciplinare prevăzute în legea pentru organizarea comunelor rurale. În caz de recidivă, el va fi cel puțin suspendat.

— După dijmuit sau după achitarea arândeii în bani, proprietarul sau arândașul nu va putea oprî pe țaran de a-și ridica recolta, opunându i alte datorii neprovenind din contractul de arândare a pământurilor pe cari recolta a fost produsă.

Totuș, cu invoirea proprietarului, țaranul va putea ridica recolta sa, deși n'a achitat arânda locului pe care s'a produs, trecând datoria asupra altor culturi ce ar avea țaranul pe aceeaș moșie.

În caz de abatere dela această prescripțiune și în urma reclamațiunii, proprietarul sau arândașul va fi supus la o amendă dela 200—500 lei și la plata pagubei cauzate; iar țaranul se va pedepsi cu închisoare dela 15 zile la un an și fără prejudiciul pagubei cauzată proprietarului.

— Când proprietarul sau arândașul s'a invoit să ia dijma cerealelor în boabe și a luat asupra sa obligațiunea treeratului, prețul treeratului i-se va achita în bani pe hectolitru, conform normelor fixate de Comisiunea regională.

— Dacă țaranul nu va plăti la termen arânda locului luat pentru arătură sau fânațe, Secretarul co-

munal, în urma cererii proprietarului sau arândașului moșiei, va sechestra recolta de pe pământurile pentru cari nu s'a plătit arânda, încheiând un proces verbal despre aceasta.

În contra sechestrului aplicat părțile interesate vor putea face, în termen de 5 zile dela aplicarea lui, contestație la Judecătorul de ocol care, cu aceea ocaziune, va statua și asupra legitimității pretenziunii ce proprietarul sau arândașul ar formula în instanță. Hotărîrea judecătorului trebuie dată cel mai târziu în 5 zile dela facerea contestației. Ea e definitivă și fără drept de opoziție sau recurs. În caz când țaranul nu ar face apel, proprietarul sau arândașul va merge înaintea Judecătorului de ocol, care va fi dator să se pronunțe în acelaș termen de 5 zile dela reclamațiune. Hotărîrea va fi deasemenea definitivă, fără drept de opoziție sau recurs.

Pe baza hotărîrii Judecătorului de ocol, Secretarul comunei, după cererea părții interesate, va publica vânzarea recoltei sechestrate în termen de 5 zile dela cerere. Judecătorul de ocol fixează prețul dela care se va începe licitațiunea.

Vânzarea nu se va face decât până la concurența sumelor datorite.

Prețul arândeii este privilegiat chiar asupra fiscului.

Cap. III. Islazul comunal (imașuri*) și pășunatul.

— *Islazul comunal.* În fiecare comună lipsită de islazuri sau cu islazuri neîndestulitoare se va constitui unul sau mai multe islazuri comunale.

Aceste islazuri se vor constitui prin cumpărătoare de bunăvoie între comună și proprietarii respectivi din cuprinsul ei sau proprietarii vecini.

Actele de cumpărătoare vor preciza situațiunea și întinderea locurilor cumpărate și vor prevedea pentru comună modalitatea de plată, cu dreptul pentru comună a se liberă în număr oricând va voi, până la cel mai târziu 12 ani dela data actului.

Statul garantează datoria comunei.

— Locul destinat pentru islazul comunal trebuie să fie propriu pentru pășune. El nu va fi mai departe de trei kilometri de vatra satului, afară de cazurile aprobate de consiliul superior al agriculturii.

Islazul poate constă și din mai multe bucăți.

— Întinderea islazurilor se va fixa în proporțiune cu numărul vitelor mari (trăgătoare sau de lapte) din sat sau din cătun, calculându-se patru vite mari de hectar, fără ca suprafața totală a islazurilor să poată întrece o optime din suprafața cultivabilă a moșiilor cari contribuiesc la constituirea islazurilor.

Pentru constituirea fiecărui islaz, ofertele se vor primi dela proprietarii moșiilor pe cari au fost improprietăriți la 1864 locuitorii din acel sat sau cătun, iar pentru numărătoarea vitelor se va lua drept bază întreagă populația actuală a satelor sau cătunelor.

La numărătoarea vitelor nu se va țineă samă, pentru locuitorii cari ar avea mai mult de șase vite mari (trăgătoare sau de lapte), de prisosul ce ar trece peste acest număr.

Se va calculă și numărul vitelor ce ar rezultă dacă fiecare cap de familie ar avea trei vite mari. Mânzii și mânzații întărcați se vor socoti două capete drept o vită mare.

Cea mai mare din cifrele astfel obținute se va împărți cu patru, iar rezultatul va hotări numărul de hectare ce va avea islazul.

*) Pășunile comunale.

— Islazurile comunale se vor constitui numai pe proprietățile mai mari de 300 hectare. În localitățile unde nu sunt proprietăți de asemenea întindere, islazul comună se poate constitui și pe proprietățile mai mici de 300 hectare, însă mai mari de 150 hectare.

Pământurile acoperite cu păduri, plantații, vii, grădini sau alte locuri improprie pășunatului nu intră în determinarea întinderii moșiei, nici a calculului optimii.

— Când, pentru constituirea islazului, într'un sat sunt mai multe proprietăți, comuna cu avizul Comisiunii regionale și ulterior consiliul superior al agriculturii, va alege pentru constituirea islazului, terenurile cele mai potrivite pentru pășunat, ținând samă și de proporțiile moșiilor.

— (Proprietarii, conform legii, au avut să arete până la 1 Martie 1908 întinderea, situațiunea și prețul de vânzare al pământului pe care oferă a-l vinde comunei.

— Tabelele de prețuri regionale au fost publicate până la 1 Februarie 1908).

Ministerul de interne nu va aproba decât acele oferte de vânzări de islazuri în cari prețul de răscum-părătoare va fi fixat în limita tabelelor de prețuri regionale, hotărâte de Consiliul superior al agriculturii.

— Comuna va intra în folosința islazului și până a nu achită prețul prevăzut în actul de vânzare, plă-tind anual pentru islaz suma ce reprezintă dobânda de 6% după prețul de vânzare.

Plata dobândei se face la 1 Noemvrie a fiecărui an de către Stat în contul Comunei. Statul se va acoperi prin încasările făcute de către comună pentru pășunatul vitelor în islaz, și în caz de insuficiență, din orice alte venituri comunale încasate de Stat.

— În localitățile unde în rază de 3 kilometri, sunt proprietăți ale Statului (afară de câmpurile de exerciții), ale stabilimentelor de binefacere sau ale oricărei alte persoane morale, islazurile se vor așeza de preferință pe aceste proprietăți, urmând numai în caz de insuficiență, a se cumpăra și din proprietățile celelalte. Pe proprietățile mai sus enumerate nu se va ținea samă de limita optimii.

— Pentru pământurile cedate de pe moșiile Statului pentru formarea islazurilor comunale, prețurile de vânzare se vor stabili de Consiliul superior al agriculturii și anuitatea corespunzătoare la un termen de liberare de 40 ani, se va încasa de Stat.

— Terenurile instituțiilor de binefacere și de cultură — ca: spitalele, bisericile, școalele, seminarele, Academia română și altele similare — cari se vor vinde pentru constituire de islazuri comunale, vor fi plătite de Stat în rentă perpetuă 5% și netransmisibilă.

Statul va încasa dela comună prețul islazului printr'o anuitate care va cuprinde dobândă și amortizare în termen de 40 ani.

— Vânzările de terenuri pentru constituire de islazuri comunale sunt scutite de taxele de înregistrare.

— Subsolul terenurilor vândute pentru constituire de islazuri comunale rămâne al proprietarilor vânzători, cari voind să exploateze acest subsol, vor despăgubi comunele pentru suprafețele ocupate conform legii minelor.

— Partea de islaz ce se cuvine unui locuitor, în raport cu numărul vitelor de cari dispune, se poate întrebuiți de dânsul și pentru cultivarea plantelor de nutreț; în nici un caz însă pentru altă cultură.

— Venitul islazului nu se poate folosi de comună la alte destinațiuni decât la plata cuvenită proprietarului.

*

— *Pășunatul.* Arândările de locuri pentru pășune, înafară de islazurile comunale, nu se pot face decât în bani.

— Contractele pentru pășunat se vor încheia sau pe hectar sau pe cap de vită.

— În contractul de arândare se va arăta în mod precis numărul vitelor învoite la pășune, locul destinat în fiecare an, întinderea lui, numărul maxim de vite mari și mici la hectar, după normele stabilite de Comisiunea agricolă.

(Se va continua).

Explicarea novej legii execuționale.

(Continuare).

La § 11. Leafa funcționarilor privați încă se scutește de execuții până la K 2000 anual, cu deosebirea numai, că banii de cuartir încă se compută la leafă. Acest § nu dispune dacă e validă sau ba execuția dusă pe leafa unui funcționar privat și în cazul când acesta își schimbă postul sau i-se schimbă leafa.

Judicatura în privința aceasta într'un caz concret (tabla din Bpesta Nr. 160/903) a decis, că dreptul de pemn câștigat asupra salariului debitorului se pierde, dacă și-a părăsit postul, și acest drept nu se reactivează nici dacă după un interval de 2 ani și-a reocupat postul.

Anticipațiunile date aconto salariului din partea șefului se pot detrage din partea de leafă încă neextradată fără considerare la dreptul de pemn execuțional.

La § 16. Dispozițiunile acestui § se refer la aceea avere mobilă, care aparține fundus instructus-ului, dar întrece mărimea scutită de execuție conform §-ului 2 punct 18.

Din acest § unii deduc, că fundus instructus la moșii mai mari de 12 jug în genere nu este scutit de execuție. După părerea mea însă această interpretare e în contradicție cu spiritul legii, deoarece ar fi nedrept, ca acela, care posedă mai mult de 12 jug, fie și numai cu 1/2 jug., să fie mai mașter tractat, ca acela, care are mai puțin, și deoarece tendența legii este de a scuti de execuție averea trebuincioasă pentru traiul omului mai sărac.

La § 19. Acesta dispune, ca în edictul de licitație să nu se pună numele executului, această dispoziție se referențe însă numai la exemplarul, care se publică în foi, iar în exemplarele, ce sunt a se inmanuă celor interesați, este a se numi executul. Dispoziția aceasta află aplicare numai la licitații mobiliare. La imobiliile și de aici înainte e a se publică numele executului. Aceasta reiese din § 147 al legii vechi întregit cu § 21 al legii noue.

Dealtfel importanță are această dispoziție numai pentru locuitorii orașelor mari, căci în localități mai mici punându-se locul licitațiunii și așa se știe cine este executul.

La § 20. La licitațiuni mobiliare, dacă sunt mai mulți exequenți, se ordonează licitația în favorul celor cari au efeptuit cuprinderea până la edarea edictului de licitație. — Excepție se face între altele și atunci, când dela efeptuirea execuției, exequentul nu cere licitația în decurs de 3 ani. Anume băncile au avut obiceiul a da respirații după efeptuirea execuției, de aci înainte deci va fi conzult a nu da respirații așa lungi, ca să treacă cei 3 ani.

La § 21. Fixează mărimea vadiilor, cari pot fi 5—20% ale prețului de strigare.

Vadiu nu trebuie să depună erarul, apoi acele institute din Budapesta, cari emit scrisuri fonciare libere de dare și în fine Centrala însoțirilor din Budapesta.

La § 22. Exequental poate cere prețuirea imobilelor prin 2 experți, în care caz prețul de strigare se fixează pe această bază. — E întrebare acum, ce se întâmplă atunci când diferă prețuirea celor 2 experți? În cazul acesta ar fi bine dacă judecătoria ar lua media.

Dispozițiile acestui § au fost necesare, ca creditorul să se poată apăra de eventualitatea ca realitățile să fie prea sus prețuite, în care caz cu restringerile §-ului 26 s'ar putea întâmpla, că la licitația să nu se obțină nici prețul jumătate, respective $\frac{2}{3}$ -a parte. Institutele de bani vor face bine dacă în obligație din capul locului obligă pe debitor la suportarea eventualelor spese de prețuire.

La § 24. Legea veche admitea, că la proprietăți mai mici să se supună la licitație întreagă realitatea, chiar și atunci, când numai un comproprietar e debitor. După novela execuțională de aici înainte numai partea debitorului poate fi licitată. — Această dispoziție va aduce cu sine, că multe părțile de acestea vor trece la licitație cu un preț neînsemnat; iar creditorul va fi necesitat a cere sistarea comuniunii pe cale judecătorească și în fine spre scopul acesta a ajunge din nou la licitație, firește cu spese nouă, ceace nu însemnează cruțarea de spese, ce o are novela execuțională în vedere.

Dar mai păgubitoare va fi această dispoziție în confiniul militar, unde desființându-se comuniunile de avere cu bază de dare minimală, cele mai multe realități sunt cu comproprietari. — Aici institutele de bani vor trebui să cumpere multe dintre aceste părțile, ca să-și asigure pretensiunea.

D. Rațiu.

(Se continuă).

Efectul novejii execuționale.

La 24 l. tr. au expirat cele 30 de zile fixate în novela execuțională pentru anunțarea pretenziunilor la judecătoria în scop de a le asigura încassabilitatea după dispozițiile legii execuționale vechi.

Eră de prevăzut că creditorii se vor grăbi a uză de dreptul, ce-l acoardă noua lege execuțională și în privința aceasta datele ce stau acum la dispoziție dovedesc marea perturbație, ce a produs în țara întreagă noua lege atât în sânul cetitorilor, cât și a debitorilor.

Dela intrarea în vigoare a legii și până la 24 l. tr. pretutindenea judecătoriile au fost inundate cu un mare număr de anunțări din partea creditorilor; în Budapesta numărul debitorilor anunțați este evaluat la circa 100,000 reprezentând o sumă de preste K 16 mil.; asemenea s'au făcut multe anunțări la judecătoriile din provincie, astfel că în o mulțime de orașe, între cari și în Sibiu, unde anunțările s'au urcat la circa 2000, s'au epuizat în ultimele zile aproape toate timbrele, încât a trebuit comandate din capitală telegrafice.

După un calcul aproximativ suma totală a pretenziunilor anunțate judecătoriilor în senzul novejii execuționale, este evaluată la K 120—150 mil., care cu cheltuielile de proces și execuție ce se vor mai face după aceasta, crește cel puțin cu $\frac{1}{3}$ parte, adică cu circa K 50 mil.

Că o sumă atât de enormă de K 200 mil. este o imposibilitate a o încassa de pe spatele poporului în cursul unui an este evident și a pus și organele de presă ale guvernului pe gânduri. „Budapesti Hirlap“, până eri-alaltăeri un fervent susținător al novejii legi execuționale; a acestui nenorocit făt al lui Günther, este însuș nevoit a recunoaște acum, că noua lege nu este decât o calamitate pentru țară, a sgduit temelilei creditului și în loc de a veni în ajutorul micilor existențe, cum se zicea că îi este scopul, le-a fost acestora numai spre stricăciune, cauzându-le ruina.

Cine a tras deci folos din noua lege execuțională, dacă creditorilor le-a oferit puțin, iar debitorilor le-a fost de-adeptul stricăcioasă?

Singur statul poate fi mulțămît, căci noua lege execuțională i-a adus visteriei sale venituri enorme, stoarse fără vre-un motiv ponderos de pe spinarea cetățenilor sei.

Dar oare aceasta este chemarea statului?

Jurisdicțiune.

Deciziuni Curiale.

Scadența împrumuturilor contractate pe timp mai îndelungat este a se privi, ca satorită nu numai în favoarea debitorului, ci și în a creditorului.

Prin urmare chiar și în caz când nu s'ar fi stipulat în obligațiune vre-un termen de abdicere, sau vre-o taxă de storno, debitorul totuși este obligat a anunța împrumutul înainte de replătire.*) Dacă anunțarea se întrelasă creditorului îi compet interesele și pe timpul de anunț.

(Curia reg. sub Nr. 5179/967 dela 12 Maiu 1908).

*

Directorul executiv — ca martor. În procesul purtat contra unei societăți pe acții, directorul executiv al acelei societăți poate fi ascultat ca martor.

(Curia reg. Nr. 1333/2 dela 24 Iunie a. c.)

*

Terminul de anunț al directorului societății pe acții. Prin poziția, ce ocupă în sinul organizației societății pe acții, directorul executiv este un organ conducător și nu auxiliar (ajutător) și astfel nu cade în categoria callor. Prin urmare pentru directorul executiv termenul de anunț nu este 3 luni, ci un an. — Dreptul funcționarului dimis din serviciu asupra competențelor sale pe timpul de anunț este independent de împrejurarea, că primit-a post în alt loc ori nu; pentru că patronul este dator a plăti funcționarului dimis deodată toate competențele ce i-se cuvin pe timpul de anunț, deja înainte de eșire din serviciu.

(Curia reg. Nr. 1119/907 dela 22 Maiu 1908).

*) În cazul concret, care a provocat aceasta deciziune a Curiei s'a tractat de un împrumut de K 3600 și altul de K 1700, contractate ambele pe 25 ani, pentru cari s'a fixat ca termen de anunț $\frac{1}{2}$ an.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situatiunea.

Sibiu, 1 Octomvrie 1908.

După desvoltarea afacerilor pe piata financiară internațională în timpul din urmă, se așteaptă cu multă încredere că campania de toamnă va decurge liniștit, fără a produce schimbări mai mari. Atât în London, cât și în Berlin se crede că în baza mijloacelor lichide, abundente, de cari dispun băncile de emisiune o urcare a ratelor oficiale în anul acesta este exchisă. Asemenea domnește și în Franca abundanță, cu toate pregătirile ce se fac pentru împrumutul nou rusesc. În toate centrele mari deci situația e calmă, — cât se poate mai favorabilă.

Cererile de ultimo în Berlin au rămas mult îndărătul celor din anul trecut, și pe lângă aceea, poziția Băncii în anul acesta e mult mai întărită, decât a. tr. Discontul particular este $3\frac{1}{4}\%$.

Pe piata internă, cum eră de prevăzut, cererile au fost mari, într'o singură zi (în 30 Septemvrie), s'au cerut băncii K 25 milioane în Viena și 21 milioane în Budapesta, față de K 10 și 9 milioane scadețe. Asemenea au fost mari cererile și în provință, așa că în total cererea de numărare în ultimele zile trece peste K 100 milioane, prin urmare Banca a trebuit să pună în circulațiune un număr mare de bilete supuse la dare. Cu toate acestea încă nu este vorba de urcarea etalonului.

Discontul privat notează în Viena neschimbat $3\frac{15}{16}\%$.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Codrul“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Buzeni și-a început activitatea la 1 crt.

„Severineana“, societate comercială pe acții în Caransebeș. În darea noastră de seamă din numărul nostru ultim asupra bilanțului acestei societăți pe anul 1907/8 am zis, că bilanțul se încheie, atât în ce privește venitul brut, cât și profitul net mai nefavorabil decât în anul precedent.

Precum ni se atrage atențiunea dela loc competent asertiunea aceasta a noastră a fost eronată, căci pe când bilanțul pe 1907/8 încheiat la 30 Iunie a. c. cuprindea rezultatul unui an de gestiune de 12 luni (dela 1 Iulie 1907—30 Iunie 1908), pe atunci bilanțul anului precedent 1906/7, cu care am comparat cifrele de acum, prezentă situația și câștigul net după un an de gestiune de 18 luni, dela 1 Ianuarie 1906 până la 30 Iunie 1907.

Ținând seamă de aceasta și calculând din venitul celor 18 luni de gestiune, partea de venit brut corăspunzătoare la 12 luni rezultă că în 1906/7 „Severineana“ a avut un venit brut de K 31,162, pe când în 1907/8 venitul brut se cifrează cu K 33,529, rezultă deci o creștere față de anul precedent de K 2367.

Calculând tot pe baza aceasta și profitul net pe 1906/7, rezultă că acela a fost pe 12 luni ale anului 1906/7 de K 8848—, față de care profitul net pe 1907/8 se cifrează cu K 10,222, este deci în creștere față de anul precedent cu K 1374—.

Făcând cu plăcere rectificarea cuvenită, dorim unicei noastre societăți comerciale, ce s'a știut susțineă cu cinste deja timp de 10 ani, prosperare și în viitor.

Societatea de asigurare mutuală „Transilvania“ din Sibiu, a convocat pe 11 curent o adunare generală extraordinară pentru întregirea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere la numărul statutar, în locul membrilor români demisionați.

Precum aflăm din isvor sigur, majoritatea direcțiunii rămasă acum singură stăpână pe destinele „Transilvaniei“ a încercat a readuce pe unii dintre membrii români demisionați în sinul direcțiunii. N'a isbutit însă și bate acum la ușile altor Români, pentru a-i induplecă să ia locul celor demisionați, ca apoi să poată continua și mai departe cu menajarea intereselor lor săsești.

Sperăm însă că nu se va află bărbat conștiu de sine și cu oarecare trecere între Români, care în fața celor întâmplare să se angajeze a împinge înainte carul hodorogit al „Transilvaniei“, căci prin aceasta ar veni numai în conflict cu opinia noastră publică și s'ar face vrednic de osânda ef.

CRONICA.

Cartelul băncilor. Am anunțat în numărul nostru ultim, că după o existență de abia 6 săptămâni cartelul băncilor budapestane s'a dizolvat. Terminul de abzicere de o lună precum se anunță, este numai o formalitate, căci de fapt dejă cu începere dela 25 l. tr. băncile au început a uză de dreptul mânei libere.

Cauzele, cari au provocat acest sfârșit peste așteptare de grabnic al cartelului sunt mai multe. În prima linie le-au atins neplăcut pe băncile mari cartelate atacurile vehemente la cari au fost expuse din toate părțile și cari n'au stat în raport cu avantajile, afirmative mici, ce li-se asigură prin cartel. Afară de aceasta unele din băncile cartelate au avut și pagube materiale și erau amenințate a pierde o mare parte a clientelei prin faptul că mai multe bănci mari din provincie, neapartinătoare cartelului, au început a le face concurență simțitoare, ce nu puteă fi combătută din cauza cartelului.

Se svonește că în curând va încetă și cartelul câtorva institute mari de bani din capitală încheiat privitor la etalonul depozitelor spre fructificare. Cartelul băncilor austriace, din contră, continuă a se susțineă.

„Bukarester Tageblatt“ — despre primul nostru institut financiar. În Sibiu Românii transilvăneni, marea Româniime, care face politică, a prins rădăcini adânci. Aici își are sediul „Albina“, acest institut financiar, care face politică națională mare și care, cum se spune acoardă bucurosi și relativ pe lângă dobânzi mici împrumuturi Românilor din Ungaria, pe când altora — Nemților și Maghiarilor — sau nu le acoardă de loc sau numai pe lângă dobânzi foarte urcate și contribuie mult ca Românii să se întărească și să-și mărească posesiunea de pământ pe contul Nemților.

Cetind aceste șire s'ar puteă crede că acuzele ce le cuprind sunt o părțicieă din lanțul de minciuni și calumnii ce se debitează cu atâta predilecție și sistematic în ziarele șoviniste maghiare contra băncilor române. De astădată însă din întâmplare nu este în joc un ziar maghiar, ci, celce a riscat asertiunile de mai sus este, spre surprinderea noastră, organul nemților din capitala României „Bukarester Tageblatt“ (în foia numărului său dela 23 Septemvrie a. c. unde se ocupă cu Sibiuul „acest emporiu al culturii germane“)

care cum se vede, nu se mulțamește numai a huli pe Români în propria lor capitală și a batjocorilor obiceiurile strămoșești ale țării și poporului, care le acordă atâta ospitalitate, ci le mai atribuie și instituțiilor românești dela noi fapte, ce nicidecum nu se pot dovedi.

Dela „Bukarester Tageblatt“ reputat până acum ca ziar serios și având în frunte un director Român, s'ar putea aștepta cu tot dreptul să nu țină simplul izonul ziarelor șoviniste maghiare la calomnierea băncilor noastre de aici. ci să-și controleze mai sever informațiile, ce le primește asupra acestor institute.

De altcum, precum aflăm, „B. T.“ a primit deja dela loc competent o „desmințire“ a celor susținute în coloanele lui despre „Albina“, trimițându-i-se raportul pe 1903 al direcțiunii, în care toate acuzele de natura celor publicate acum, au fost declarate publice de calomni. Sperăm, că nu va întârziă a face rectificarea cuvenită.

Posturile de conducători de prăvălie în Bucovina anunțate de noi ca vacante în Nrul nostru 31 dela 2 August a. c., după informațiile ce le avem, sunt deja ocupate.

Budgetul Ungariei pe 1909. În prima ședință dela 22 crt. a sesiunii de toamnă a parlamentului nostru, ministrul de finanțe a prezentat budgetul anului 1909, care prezintă următoarele cifre:

Cheltuieli ordinare	K 1,343.609,342
Venituri ordinare	1.393.785.695
Escedent	K 50.176,353
Cheltuieli extraordinare	K 212.120.565
Venituri extraordinare	161.992,281
Deficit	K 50.128,284
Totalul cheltuielilor	K 1,555.729.907
Totalul veniturilor	1.555.777.976
Rezultatul final: Escedent	K 48,069

Domicilierea cambiilor la „Cassa de păstrare poștală“. Cu începere dela 1 Noemvrie a. c. „Cassa de păstrare poștală“ va putea fi dezințată din partea proprietarilor de conturi ca loc pentru domicilierea cambiilor lor. „Cassa de păstrare poștală“ adecă se va îngriji pe baza cecurilor liberate de participanții la afacerile ei de cec, de răscumpărarea cambiilor domiciliare la ea, pe cari apoi le va transpune deodată cu extrasele de conturi obicinuite comitenților săi. Cecurile liberate în acest scop se pot trimite sau direct la posesorul cambial sau la „Cassa de păstrare poștală“. În cazul din urmă este a se indica precis pe dosul cecului cambial pentru a căreia acoperire servește cecul. Despre cecurile acestea „Cassa de păstrare poștală“ poartă evidentă și la prezentarea cambiei plătește contra acesteia suma cuvenită. „Cassa de păstrare poștală“ se angajează a răscumpăra și cambii plătibile în provincie și chiar în străinătate, în care caz suma cambială se expediază la posesorul cambial cu mandat poștal. Privitor la protestarea cambiilor domiciliare la „Cassa de păstrare poștală“, pentru cari nu a sosit acoperire, s'au luat dispoziții, ca prezentarea spre plată să se poată face și în afară de oarele de oficiu.

Pentru rescumpărările făcute, „Cassa de păstrare poștală“ calculează în sarcina proprietarilor de conturi, fără privire la mărimea sumei cambiale, câte 40 fileri de fiecare cambie.

Monetizare și circulația monetelor. În cartarul II al anului curent s'au bătut (monetizat) în monetăriile statului 4.374,390 piese à 20 fileri și 5.790,189 piese à 2 fil., în valoare totală de K 990.681.78; în circulație s'au pus 2800 piese à K 5, 4.380,274 piese à 20 fil., 3.928,178 piese à 2 fil. și 21,000 piese à 1 fil., în total în valoare de K 968,828.36 fil. Cu acestea și cu monetele puse în circulație de mai înainte monetăria a pus în circulație în total 4.441,981 piese à K 5; 60.037,330 piese à K 1; 64.609,084 piese à 20 fil.; 72.051,117 piese à 10 fil.; 315.559,077 piese à 2 fil. și 77.511.208 piese à 1 fil., în total în valoare de K 109.460,457.12 fil. În monetărie a rămas în depozit din piesele à 20 fil. 3775 buc., din piesele à 2 fil. 8.004,384 buc. și din piesele à 1 fil. 528,200 buc. Monete à K 5, K 1 și à 10 fileri nu se află în depozit.

Firme insolvente:

Fehér Sándor urmașul, Ana Muntean, atelier de încălțăminte în Alba-Iulia.

Keresztesy Pál și fiul, comerciant în Cluj.

Fehér Zsigmond, comerciant în Marmaros-Sziget.

Weiss Felix, librar în Oravița.

Holban Teodor George, producător de cărbuni de lemn în Zernești.

Firme falite:

Frank Victor, comerciant în Deva, tribunalul în loc, insinuarea pretenziunilor până în 2 Noemvrie a. c., liquidarea în 10 Noemvrie, alegerea comitetului concursual în 16 Noemvrie a. c.

Keresztesy Kálmán, comerciant în Cluj, tribunalul în loc, insinuarea pretenziunilor până în 1 Noemvrie a. c., liquidarea în 26 Noemvrie, alegerea comitetului concursual în 28 Noemvrie a. c.

Feldmann József, comerciant în Komádi, tribunalul în Oradea-mare, insinuarea pretenziunilor până la 30 Octomvrie, liquidarea în 14 Noemvrie și alegerea comitetului concursual în 16 Noemvrie a. c.

Rămasul după Kálmán Biró în Poiana-sărată (Sósmező), tribunalul din Kézdi-Vásárhely, insinuarea pretenziunilor până în 6 Noemvrie, liquidarea în 24 Noemvrie, alegerea comitetului concursual în 27 Noemvrie a. c.

Posta Redacțiunii.

Dni Arsenie Vlaicu în Brașov. Am primit „Răspunsul“; dar pentru numărul prezent fiind deja pregătit material, cu a căruia publicare am început de mai înainte și care nu se putea întrerupe, — Vă vom satisface dorința în numărul nostru proxim.

Sumar.

Un institut de asigurare românesc. — Spicuri din noile legi asupra chestiunii țărănești în România. — Explicarea noilei legi execuționale. — Efectul noilei execuționale. — Jurisdicțiune: Decisuni curiale. — *Revista financiară*: Situațiunea. — *Societăți financiare și comerciale*: „Codrul“, „Severineana“, Societatea de asigurare mutuală „Transilvania“ din Sibiu. — *Cronică*: — Cartelul băncilor, „Bukarester Tageblatt“ — despre primul nostru institut financiar, Posturile de conducători de prăvălie în Bucovina, Budgetul Ungariei pe 1909, Domicilierea cambiilor la „Cassa de păstrare poștală“, Monetizare și circulația monetelor. — Firme insolvente. — Firme falite. — Poșta redacțiunii.

„CODREANA“, institut de credit și economii în Băsești.

CONCURS.

Direcțiunea inst. de credit și economii „Codreana“ societate pe acții din Băsești (com. Szilágy) publică concurs pentru ocuparea unui post de **practicant** dotat cu salariu anual de K 800.

Concurenții să-și trimită ofertele cel mult până în 15 Octombrie st. n. la direcțiunea institutului, având să dovedească cu atestate în regulă: că au absolvat vre-o școală comercială superioară, și că posed, pe lângă limba maternă română, limba maghiară și germână în vorbire și scriere. Postul este a se ocupa după alegerea concurentului, numai decât.

Băsești, la 25 Septembrie 1908.

Nr. 135 (1—2)

Direcțiunea.

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de casse și locuințe).

Nr. 1 (40—52)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea ipotecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.

Societatea de asigurare „Dunărea“.

Fondată la 1867. ★ Fonduri de garanție K 33.928,000

— Centrala în Viena: —

◆◆ Agenturi generale în Sibiu și Brașov ◆◆

la

„Albina“ inst. de credit și de economii.

„Dunărea“ se ocupă:

Asigurări contra focului, a pagubelor de grindină, contra infracției (furt prin spargere), asigurări de sticle la galantare, de transport, precum și cu asigurări asupra vieții și de rente, sub cele mai culante premii și condițiuni. Asemenea se fac asigurări pentru cazuri de accidente prin societatea de asigurare pe acții „Danubius“ fondată sub egida societății „Dunărea“.

„Albina“

institut de credit și de economii în Sibiu.

A XII-a tragere la sorți publică

a scrisurilor fonciare de 5% ale Institutului de credit și de economii „Albina“ a urmat în 28 Septembrie 1908 în prezența domnului notar public regeșc Gavril Zăgoni și a doi membri din direcțiune și doi membri ai comitetului de supraveghiere al institutului. S'au tras, în valoare totală de cor. 125,000 următorii numeri:

à K. 500: Nr. 8, 23, 28, 37, 150, 174, 183, 210, 260, 278, 294, 304, 310, 353, 415, 426, 446, 453.

à K. 1000: Nr. 12, 69, 101, 114, 117, 152, 167, 207, 217, 255, 271, 272, 306, 308, 331, 373, 396, 420, 431, 460, 467, 478, 499, 501, 526, 536.

à K. 2000: Nr. 39, 55, 85, 141, 210, 220, 230, 282, 309, 338, 346, 367, 432, 435, 491, 512, 529, 566, 571, 639, 683, 708, 724, 760, 772, 803, 965, 971, 982, 984, 1001, 1038, 1056, 1122, 1201, 1205, 1229, 1263, 1310, 1313, 1372, 1427, 1435, 1475, 1525.

Cu începere dela 1 Aprilie 1909 aceste scrisuri fonc. se răscumpără la cassa institutului în Sibiu, la Filiala sa în Brașov, la Wechselstuben-Actien-Gesellschaft „Mercur“, și la Wiener Filiale der Zivnostenská banka pro Cechy a Moravu în Viena, la Ungarische Escompte- und Wechsel-Bank și la Pester ungarische Commercial-Bank în Budapesta, precum și la Filiale der k. k. priv. oesterr. Credit Anstalt für Handel und Gewerbe in Triest, în întreaga valoare nominală împreună cu interesele curente, însă se pot răscumpără și mai înainte oricând prin escomptare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul zilei.

Cu 1 Aprilie 1909 înceată interesele lor mai departe și cupoanele de interese scadente mai târziu, dacă la prezentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestora.

Din scrisurile fonciare eșite la sorți la tragerile de mai înainte nu s'au prezentat încă pentru răscumpărare următoarele:

à 1000 Coroane Nr. 86 (din 1906), 293, 397, 401 (din 1905), 427, 438.

à 2000 Coroane Nr. 382, 585 (din 1905), 672 (din 1906), 1322, 1349 (din 1906), 1408.

Sibiu, în 28 Septembrie 1908.

Nr. 136 (1—1)

Direcțiunea.